

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) temel iş sağlığı ve güvenliği sözleşmeleri olan, 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesini; 187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesini onaylayarak iş kazalarını, meslek hastalıklarını önlemeyi taahhüt etmiştir. 6331 Sayılı İş Sağlığı Güvenliği Kanunu'na ve imza atılan uluslararası sözleşmelere karşın her yıl binlerce işçi, iş cinayetleri ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

AKP iktidarında, çeşitli iş kollarında en az 31 bin 276 işçi, iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir. ILO verilerine göre, önlenabilir nedenlerle iş cinayetlerinde hayatını kaybeden işçi sayısında, Avrupa ülkeleri arasında Türkiye birinci sıradadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) raporuna göre ise; 2022 yılında iş kazalarında en az 1.843 işçi, 2023 yılının ilk beş ayında en az 730 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetmiştir.

Türkiye'de her yıl artan iş cinayetlerinin nedenlerinin tüm yönleriyle belirlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği konusunda, yasaların ve uluslararası sözleşmelerin hükümlerinin uygulanmasının sağlanması, iş cinayetlerini önleyecek etkin politikaların üretilmesi ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

G. Otlu -

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), 28 Nisan 'da kutlanan, Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü'nün temasını 2023 yılı için "Sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı, çalışma yaşamındaki temel hak ve ilkelerden biridir" olarak belirlemiştir. Sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı işçilerin en temel hakkıdır. Türkiye, ILO'nun temel iş sağlığı ve güvenliği sözleşmeleri olan, 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesini; 187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesini onaylayarak iş kazalarını, meslek hastalıklarını önlemeyi taahhüt etmiştir. 6331 Sayılı İş Sağlığı Güvenliği Kanunu'na, imza atılan uluslararası sözleşmelere karşın her yıl binlerce işçi, iş cinayetleri ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir. AKP iktidarında; Soma, Ermenek, Davutpaşa, Ostim, Torunlar, Isparta, Düzce, Esenyurt, Erzurum, Samsun, Güllük, Elbistan, Şırnak, Dursunbey, Hendek, 3.Havalimanı, Tuzla Tersaneleri, Kot Kumlama gibi birçok iş cinayetlerinde en az 31 bin 276 işçi hayatını kaybetmiştir. Meslek odaları, gerekli önlemler alınmış olsaydı bu iş cinayetlerinin yüzde 98'inin önlenabilir olduğunu belirtmiştir. ILO verilerine göre, önlenabilir nedenlerle iş cinayetlerinde hayatını kaybeden işçi sayısında, Avrupa ülkeleri arasında Türkiye birinci sıradadır. AB resmi istatistik kurumu EUROSTAT istatistiklerine göre, Avrupa ülkelerinde iş kazaları sonucu ortalama her 100 bin işçide 2 işçi yaşamını yitirirken, Türkiye'de her 100 bin işçide 8,2 işçi yaşamını yitirmektedir. SGK verileri de iş cinayetlerindeki artışı doğrulamaktadır. Kayıt dışı, güvencesiz ortamda çalışan mevsimlik işçiler ve mülteciler iş cinayetlerinde istatistiklere dâhil edilememektedir.

Anayasa'nın 17'nci maddesine göre "Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliğinin yeterli seviyede olmaması, ölümlerin kaza ya da kader olarak nitelendirilmesi, anayasada, yasalarda ve uluslararası sözleşmelerde en temel insan hakkı olarak nitelendirilen yaşam hakkını gasp etmektedir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG), 2022 yılında en az 1.843 işçinin iş cinayetinde hayatını kaybettiğini, ölümlerin yoğunlaştığı iş kollarının inşaat, tarım ve taşımacılık olduğunu, 2023 yılının ilk beş ayında; inşaat, yol, tarım, orman, taşımacılık, konaklama, ticaret gibi çeşitli iş kollarında 14 yaş ve altı 4 çocuk işçinin, 15-17 yaş arası 7 çocuk/genç işçinin, 18-29 yaş arası 153 işçinin, 30-49 yaş arası 314 işçinin, 50-64 yaş arası 156 işçinin, 65 yaş ve üstü 36 işçinin, yaşı belirlenemeyen 60 işçinin hayatını kaybettiğini rapor etmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin sorumluluklarını yerine getirmemesi, iş yerlerinde etkin denetimler yapılmaması, güvencesiz, esnek ve kuralsız çalışma ortamı, sendikal örgütlenme hakkının engellenmesi, mobbing gibi pek çok neden iş cinayetlerine sebep olmaktadır. Yapılan düzenlemelerle, iş sağlığı ve güvenliği işverenler tarafından yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olmaktan çıkartılıp, kendisi de aynı iş yerinde işçi statüsünde olan veya hizmet alımı yöntemi ile başka bir şirketten kiralanan uzmanlara bırakılmıştır. İşten atılma tehlikesi altındaki iş sağlığı ve güvenliği uzmanları, işvereni eksikleri gidermeye ve önlem almaya zorlayamamaktadır. İş cinayetlerinde, asıl sorumlu olan işverenin ceza almaması cezasızlık politikasını neredeyse bir kural haline getirmiştir.

İş sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin veriler, temel insan hakları ve çalışma yaşamına ilişkin önemli göstergelerdir. Veriler, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yetersizlikleri ortaya koymaktadır. En son 10 Haziran 2023 Tarihinde Elmadağ MKE Roket ve Patlayıcı Fabrikası'nda meydana gelen patlamada, 5 işçinin hayatını kaybetmesi iş sağlığı ve güvenliğinin uygulanmadığını bir kez daha göstermiştir.

Türkiye'de her yıl artan iş cinayetlerinin nedenlerinin tüm yönleriyle belirlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği konusunda, yasaların ve uluslararası sözleşmelerin hükümlerinin uygulanmasının sağlanması, iş cinayetlerini önleyecek acil etkin politikaların üretilmesi ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	TULAY HATİMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	<i>Hatim</i>
2			
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	<i>Demir</i>
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	<i>Asi</i>
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	<i>Halide</i>
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	<i>Ömer</i>
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	<i>Özgül</i>
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	<i>Ayşe</i>
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	<i>Mehmet</i>
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	<i>Zülfü</i>
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	<i>Kamuran</i>
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	<i>Hüseyin</i>
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	<i>Sevilay</i>
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	<i>Yılmaz</i>
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	<i>Öznur</i>
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	<i>Sabahat</i>
17	ALİ BOZAN	MERSİN	<i>Ali</i>
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	<i>Adalet</i>
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	<i>Ömer</i>
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	<i>Heval</i>